ספר הישר (מדרש) — חיי שרה

ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים וכו' ותמת שרה וכו', ויקם אברהם מעל פני מתו לבקש קבר לקבור את שרה אישתו וילך וידבר אל בני חת יושבי הארץ לאמור. גר ותושב אנוכי עמכם, תנו לי אחוזת קבר בארצכם ואקברה את מתי מלפניי. ויאמרו בני חת אל אברהם הנה הארץ לפניך, במבחר הארץ קבור מתך כי לא ימנעך איש מקבור מתך. ויאמר אליהם אברהם אם יש את נפשכם בדבר הזה, לכו ובקשו לי מעפרון בן צוחר לאמור. ויתן לי את מערת המכפלה אשר בקתה שדהו, ואקנה אותה ממנו כאשר חפץ בה. ועפרון יושב בתוך בני חת, וילכו ויקראו אליו ויבוא לפני אברהם. ויאמר עפרון אל אברהם הנה כל אשר תחפוץ לפניך אותו יעשה עבדך, ויאמר אברהם לא כי קנה אקנה המערה והשדה אשר לך במחיר לאחוזת קבר עד עולם. ויען עפרון ויאמר הנה השדה והמערה לפניך, את אשר תחפוץ תן. ויאמר אברהם כי בכסף מלא אקנה אותה מידך, ומיד באי שער עירך ומיד זרעך עד עולם. וישמע עפרון וכל אחיו לדבר הזה, וישקול אברהם לעפרון ארבע מאות שקל כסף ביד עפרון וביד כל אחיו. ויכתוב אברהם את הדבר הזה בספר ויחתום, ויעד ארבעה עדים. ואלה שמות העדים, אמיגל בן אבישוע החתי אליחורף בן אשונה החוי עדון בן אחירע הגרדי עקדיל בן אבודיש הצידוני. ויקח אברהם את ספר המקנה, וישימהו באוצרותיו. ואלה הדברים אשר כתב אברהם בספר לאמור, כי המערה והשדה קנה אברהם מאת עפרון החתי וזרעו ויוצאי עירו וזרעם עד עולם. לאברהם למקנה ולזרעו וליוצאי יריכו לאחוזת קבר עד עולם, ויחתום ויעד עדים. ויקם השדה והמערה אשר בו וכל המקום ההוא לאברהם ולזרעו אחריו מאת בני חת, הנה לפני ממרא בחברון אשר בארץ כנען. ואחרי כן קבר אברהם את השרה אישתו במקום ההוא, ויהי המקום ההוא וכל גבולו לאברהם ולזרעו לאחוזת קבר. ויקבור אברהם את שרה בכבוד כקבור את המלכים, ותיקבר בבגדים טובים ויפים עד מאוד. ויהיו שם על מיטתה שם הן נח ועבר בנו ואבימלך וענר ואשכול וממרא, וכל גדולי הארץ הולכים אחרי המיטה. ויהיו ימי שרה מאת שנה ועשרים ושבע שנים ותמת. ויעש אברהם לשרה אישתו מספד גדול וכבד מאוד, ויעש אבל שבעת ימים. וינחמו על יושבי הארץ את אברהם ואת יצחק בנו על שרה. ויעברו ימי בכיתה, וישלח אברהם את יצחק בנו וילך בית שם ועבר ללמוד דרכי ה' ואת מוסרו וישב שם יצחק שלוש שנים. ויהי בעת ההיא ויקם אברהם וכל עבדיו, וילכו וישובו להם בארה שבע אל ביתם. וישב אברהם וכל עבדיו בבאר שבע. ויהי לתקופת השנה וימת אבימלך מלך פלשתים בשנה ההיא, בן מאת שנה ושלוש ותשעים שנה היה במותו. וילך אברהם עם אנשיו ארץ פלשתים וינחמו את כל בתי אבימלך וכל עבדיו, ויפן וישב אל ביתו.

ויהי אחרי מות אבימלך ויקחו על אנשי גרר את בנמלך בנו, והוא בן שתים עשרה שנה וימליכוהו תחת אביו. ויסבו את שמו אבימלך כשם כשם אביו, כי כן משפטם לעשות בגרר. וימלוך אבימלך תחת אבימלך אביו, וישב על כיסאו. וגם לוט בן הרן מת בימים ההם, בשנת תשע ושלושים שנה לחיי יצחק בן אברהם. ויהיו כל ימי לוט אשר חי מאת שנה ושתים וארבעים שנה וימת. ואלה בני לוט אשר יולדו לו מבנותיו, שם הבכור מואב ושם השני בן עמי. וילכו שני בני לוט ויקחו להם נשים מארץ כנען ויולדו להם בנים. ויהיו בני מואב ער ומעיון ותרסיון וקנויל בנים ארבעה, הם אבות לבני מואב עד היום. ובני עמי גרים ועישון ורבה וצלון ועינון ומיוב בנים שישה, הם אבות לבני עמון עד היום הזה. וילכו כל משפחות בני לוט לגור בארץ אשר ימצאו, כי פרו ורבו מאוד. וילכו ויבנו להם ערים בארץ אשר ישבו שם, ויקראו את שמות הערים אשר בנו על שמותם. ונחור בן תרח אחי אברהם מת בימים ההם, בשנת ארבעים שנה לחיי יצחק. ויהיו כל ימי נחור מאת שנים ושבעים ושתים שנה, וימת ויקבר בחרן. וישמע אברהם כי מת אחיו ויחר לו מאוד, ויתאבל על אחיו ימים רבים. אז קרא אברהם אל אליעזר עבדו הגדול הפקיד על ביתו, ויבוא לפניו ויעמוד לפניו. ויאמר אליו אברהם הנה נא זקנתי, לא ידעתי יום מותי כי באתי בימים. עתה קום ולקחת אישה לבני ממשפחתי ומבית אביה בחרן, ואשביעך בה' אלוקי השמים אשר לא תיקח אישה לבני מן המקום הזה ומן הארץ הזאת מבנות הכנעני אשר אנחנו יושבים בקרבם. כי אם אל ארצי ומולדתי תלך, ולקחת אישה לבני משם. וה' אלוקי השמים ואלוקי הארץ אשר לקחני מבית אבי ויביאני אל המקום הזה, ויאמר אליי לזרעך אתן את הארץ הזאת לרישתה עד עולם הוא ישלח מלאכו לפניך והצליח דרכך ולקחת אישה לבני ממשפחתי ומבית אבי. ויען העבד את אברהם אדוניו ויאמר, הנה אנוכי בא אל מולדתך ואל בית אביך ולקחתי לבנך משם אישה. והיה אם לא תאבה האישה ללכת אחרי אל הארץ הזאת, ההשב אשיב את בנך אל ארץ מולדתך.

ויאמר אליו אברהם הישמר לך פן תשיב את בני שמה, כי ה' אשר התהלכתי לפניו הוא ישלח מלאכו לפניך והצליח דרכך. ויעש אליעזר כאשר ציוה אותו אברהם, וישבע אליעזר אל אברהם אדוניו על הדבר הזה. ויקם אליעזר ויקח עשרה גמלים מגמלי אדוניו ועשרה אנשים מעבדי אדוניו עמו. ויקומו וילכו חרנה עיר נחור ותרח, לקחת אישה ליצחק בן אברהם משם. ויהי בלכתם, וישלח אברהם בית שם ועבר ויביאו משם את יצחק בנו. ויבוא יצחק בית אביו, בארה שבע. ואליעזר ואנשיו באו חרנה וישבו מחוץ לעיר לפני המימה, ויברך את הגמלים על המים וישבו שם. ויתפלל אליעזר עבד אברהם ויאמר, ה' אלוקי אדוני אברהם הקרה נא לפני היום טוב ועשה חסד עם אדוני, אשר תכין היום אישה לבן אדוני ממשפחתו. וישמע ה' בקול אליעזר, בעבור אברהם עבדו. ויקר מקרהו בית בתואל בן מלכה אשת נחור אחי אברהם, ויבוא אליעזר אל ביתם. ויספר להם אליעזר את כל אודותיו וכי הוא עבד אברהם, וישמחו עליו מאוד מאוד. ויברכו כולם את ה' אשר עשה את הדבר הזה, ויתנו לו את רבקה בת בתואל ליצחק לאישה. והנערה טובת מראה מאוד בתולה ואיש לא ידעה, בת עשר שנים היתה רבקה בימים ההם. ויעשו בתואל ולבן ושרח ובניו משתה בלילה ההוא, ויבואו אליעזר ואנשיו ויאכלו וישתו וישמחו שם בלילה ההוא. ויקם אליעזר בבוקר הוא והאנשים אשר איתו, ויקראו אל כל בית בתואל לאמור שלכני ואלכה לאדוני. ויקומו וישלחו את רבקה ואת דבורה בת עוץ מניקתה, ויתנו לה כסף וזהב ועבדים ושפחות ויברכו אותה. וישלחו את אליעזר עבד אברהם ואת אנשיו, ויקח העבד את רבקה וילך. וישב ארצה כנען אל אדוניו. ויקח יצחק את רבקה ותהי לו לאישה, ויאהבה ויביאה האהלה. ויצחק בן ארבעים שנה בקחתו את רבקה בת בתואל דודו לאישה.

ויהי בעת ההיא וילך אברהם ויוסף ויקח אישה אחרת לעת זקנתו ושמה קטורה מארץ כנען, ותלד לו זמרן ויקשן ומדן ומדין וישבק ושוח בנים שישה. ויהיו בני זמרן, אביהם ומוליך ומריח. ובני יקשן, שבא ודדן. ובני דדן, *אמירה ויוב וגוחי ואלישע ונותה. ובני מדין, עיפה ועפר וחנוך ובידן ודועה. ובני ישבע, מכירי ובידוע וסתור. ובני שוח, בלדד וחמדד מושן ומיכן. כל אלה משפחות בני קטורה הכנענית אשר ילדה לאברהם העברי. וישלח אברהם את כל אלה ויתן להם מתנות, וילכו מעל יצחק בנו לגור באדר ימצאו. וילכו כל אלה הר קדם, ויבנו להם שש ערים וישבו בהם עד היום הזה. אך בני שבה ודדן ובני יוקשן עם בניהם לא ישבו עם אחיהם בעריהם, ויהיו נוסעים וחונים בארצות ומדברות עד היום הזה. ובני מדין בן אברהם, הלכו מזרחה לארץ כוש וימצאו שם בקעה גדולה בארץ הקדם. וישבו שם ויבנו עיר וישבו בה, היא ארץ מדין עד היום. וישב מדין בעירו אשר בנה הוא וחמשת בניו, וכל אשר לו. ואלה שמות בני מדין לשמותם בעריהם, עיפה ועפר וחנוך ואבידע ואלדעה. ויהיו בני עיפה מיחה ומישר ואוי ואצלוע. ובני אפר עפרון וצור ואלירון ומידון. ובני חנוך, רעואל ורקם ועזי ואליושב וחלד. ובני בירע, חור ומולר וקרויל ומלחי. ובני דועה, ויכיר ורבע ומלחום וגבל. אלה משפחות המדינים למשפחותם, ואחר נפוצו משפחות מדין בארץ מדין. ואלה תולדות ישמעאל בן אברהם, אשר ילדה הגר המצרית שפחת שרה לאברהם. ויקח ישמעאל אישה מארץ מצרים ושמה ריבה, היא מריסה. ותלד ריבה לישמעאל את נביות ואת קדר ואת אדביאל ואת מבשם ואת בשמת אחותם. ויגרש ישמעאל את ריבה ותלך מאיתו ותשב מצרימה בית אביה, כי היתה רעה מאוד בעיני ישמעאל ובעיני אברהם אביו. ויקח ישמעאל את בניו, ויקם וילך ארצה כנען אל אברהם אביו וישב שם. ואחר לקח ישמעאל אישה מארץ כנען ושמה מלכית, ותלד לו את משמע ואת דומה ואת משא ואת חדד ואת תימא ואת יטור ואת גפיש ואת קדמה. אלה הם בני ישמעאל ואלה שמותם שנים עשר נשיאים לאומותם, ואחר נפוצו משפחות ישמעאל.

ויקח ישמעאל את בניו ואת כל רכושו אשר רכש ואת נפשות ביתו ואת כל אשר לו, וילכו לגור באשר ימצאו. וילכו וישכנו אצל מדבר פארן, ויהי מושבם מחוילה עד שור אשר על פני מצרים בואכה אשורה. וישב ישמעאל ובניו בארץ ההיא, ויולדו להם בנים ויפרו וירבו מאוד. ואלה שמות בני נביות בכור ישמעאל, מעוד וסועד ומעיון. ובני קדר, עליון וקצם וחמד ועלי. ובני אדביאל, חמד ויובין. ובני מבשם, עבדיה ועבד מלך ויעוש--אלה משפחות בני ריבה אשת ישמעאל. ויהיו בני משמע בן ישמעאל, שמוע וזכריון ועובד. ובני דומה, קצם ועלי ומחמד ועמאר. ובני משא, מלון ומולה ועבד אדון. ובני חדד, נאצר ומינצאר ועבד מלך. ובני תימא, סעיד וסעדון ויכול. ובני יטור, מריק ויעיש ועלוי ופחית. ובני נפיש, עבד תמיר ואביוסף ומיר. ובני קדמה, עליך ותחתי ועמיר--אלה היו בני מלכית אשת ישמעאל למשפחותם. כל אלה משפחות ישמעאל לתולדותם, וישבו להם בארצות אשר בנו להם עד היום. ורבקה בת בתואל אשת יצחק בן אברהם, עקרה בימים ההם אין לה ולד. וישב יצחק את אברהם אביו ארצה כנען, ויהי ה' את יצחק ואת אברהם אביו. וארפכשד בן שם בן נח מת בימים ההם, בשנת ארבעים ושמונה לחיי יצחק. ויהיו כל ימי ארפכשד אשר חי, ארבע מאות שנה ושלושים ושמונה וימת.